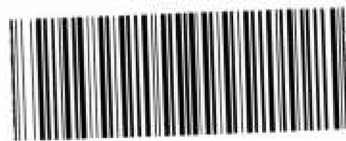
פ-26/2070

ביום הלויה של [illegible] החל יציאת
"דבר הפועלת" 7.11.1937

תוכן - רשימה חדשה לספר דמיונות

2/2/6/29

7.11.37

את ההתנהגות על יד השולחן, את ההמנעות מהתפרצויות של אינסטינקטים בצבור, את התוכן של שעות המנוחה. החברה עוצרת בעד התפרצות של קונפליקטים בין אנשים הנפגשים בקבוץ לתקופה מסויימת של הכשרה משותפת. החברה לא רק שהיא מכינה את הפינה הנעימה והחמה ומשרה עליה מרוח נשיותה, אלא היא נותנת תוכן לשבת ולחג. כל התפקידים החשובים האלה מסורים לה במידה הרבה יותר גדולה מאשר לחבר.

ההכשרה הקבוצית ממלאה תפקיד מהפכני בחיי הנוער שלנו בגרמניה. הנוער הגרמני הולך ל„החלוץ" על פי רוב לא מתוך רצון והכרה שיש לשנות את חיי האומה, כי אם מתוך צרכיו האינדיוידואליים. ורק אחרי שהוא מחדש בהכשרה את חייו והשקפותיו, הוא מקבל גם את הציונות. ולכן ההכשרה הופכת אותם לא לאנשים עובדים בלבד, כי אם גם מחנכת אותם לציונות. אולם גם למהפכה זו חסרה שלמות. יש אסון בתנועתנו בגרמניה: השפה העברית ניתנת לה בקושי רב, למרות החומר הרב, הספרותי והלימודי, העומד לרשות הלומדים. ובאין שיבה לספרות העברית ולשפה העברית יחסר גם אחד הגורמים המהפכניים, הדוחפים לשנוי מושגים ושנוי חיים.

לנו, לחניכי תרבות אחרת, קשה לפעמים להבין אותם. הרציונליזם המופרז מונע מנוער זה, שחי עשרות שנים בהתבוללות ושרצה להתבולל ולהדמות לאחרים, — את האפשרות לחיות חיי רגש עמוקים. ולכן גם עתה חסרה להם ההתלהבות והקנאות לאידיאה הציונית. לכל דבר נגשים „זאכליך", מהצד המעשי ומשתדלים לנתח אותו עד שלפעמים פורחת ממנו הנשמה.

„המעשיות" היתרה, האופינית לגבי הדור כולו, פגעה באשה יותר, מפני שהיא צריכה יותר מהגבר להלחם על קיומה, ומשום כך עליה לדכא את כוחות הרגש והאמוציה, למען לא ישתלטו עליה בחיים ולא יפריעו למלחמת הקיום האכזרית.

יש כמובן גם ללמוד הרבה מחלק זה של היהדות שרחק ממקורות יהודיים, אבל יחד עם זה סיגל לו תרבות של חוי החיים, ויכולת הניתוח וההתעמקות. הדור הזה בגרמניה שלפתע הועמד לפני תהום ועליו עוברים יסורי נפש רבים, אינו מסוגל להכריע. הוא תמיד זקוק לעזרה והוא מוכן לקבלה. ומפני זה אין הנהגת התנועה בגרמניה צריכה להסתפק בכך שהיא מכוונת את דרך התנועה. היא חייבת גם להיות הגורם הקובע את החיים הפרטיים של האדם.

הקרבה האישית היא אחד המניעים המחנכים בתנועת החלוצית. ועלינו לזכור שההכשרה היא כאן התחלה של שיבה ליהדות, לכאבה ומצוקתה ונחוץ ההמשך בארץ, ולשם כך לא די בבקורת. הדור היהודי הזה דורש מאתנו עזרה למצוקתו ומבוכתו הנפשית, הבנה להתלבטותו ועל הכל — אהבה.

יוכבד.

ביום הלויה של אבינועם ילין

— האם, אמו של אבינועם, כה נפלאה היא בצערה, גם היום וגם אתמול. כאחת מנשי ה„שומר" היא ביסוריה וביגון אסונה. ללא דמעה עמדה על יד מטתו של בנה. „על קדוש־השם נפל" — חוזרה לעצמה. ללא דמעה. באיזה כח כבשה את כל עצמת כאבה. וכמוה גם רעיתו של אבינועם, אלזה הצעירה. כמה היתה בבית־החולים וככה היתה בבית לאחר שנגמר הכל.

— האם עלול עוד אסון לזעזע אותנו? מה בכך, אם זו נפש נעלה, יחידת הסגולות, אם אישיות יקרה לחברה כולה, והרי בתוכנו היום מתהלך המות חפשי, באין מפריע, אורב ואינו בוחר. בתוך ירושלים כבנקודות הישוב המרוחקות, בשלנת הליל בתוך הבתים כבצהרי יום בקרב החוצות, תחת שמי ירושלים הבהירים, מתעופפים כדורים מידי מרצחים ופולחים את לב יהודים; בירושלים, לאור השמש הלוהט, מתנופף להב הסכין ביד מרצחים, מתנופף ומתנוצץ.

הרי זה עתה הרשה לעצמו בחור־ישיבה לישב בתוך שכונה משכונות ישראל על גבי סלע בחום השמש, וכל מעיינותיו בספר ה„זוהר" אשר בידיו, לא חשד ולא חשש שהמרצח הליפתאי אורב לו מאחורי הגב.

עוד אבינועם מתאבל על ידידו הקרוב, פרופיסור ביליג שנרצח אשתקד מכדור מרצחים, ודואג להקים מצבת לזכרו— וכבר אורב המרצח גם לו — —

עליך, הר ציון, נשפך דמו והוא כה אהב לעלות על ההר מדי בוקר — תמיד ברגל, כמו שאהב את עבודתו בשדה החינוך.

בקרתיו לא אחת אצלו במחלקה, ותמיד קבלתי אותו הרושם — הדבור שבנחת הנובע מתוך העומק והשקט שבנפש, התפיסה המהירה וההשתתפות, הפשטות והנועם — הדברים שופעים מאליהם ממנו, אל איש שיחתו; הוא נראה אטי, מבטו כחולם, אך בפעולה הוא מהיר ומעשי.

אימתי גדל אבינועם ילין ועלה?

הן לא מכבר עוד היה אבינועם ילד שובב בשכונה שהיתה אז חדשה בירושלים בזכרון־משה, שהיתה בתחילת בנינה. זה זכור הוא מיום עליתי לירושלים לפני שלש עשרות שנים. הנער משך אליו את תשומת הלב. בעל צואר קצר וראש גדול, אך עינים לנער, עיני תכלת גדולות, וקלסתר־פנים מיוחדים — איזו עדינות היתה שפוכה על הפנים.

והנה אבינועם תלמיד הסמינר, הנער מתבגר מהר, שלא

24.10-38

לפי גילו, מצחו הגבוה מתחיל מתקמט ועיניו הבהירות מעמיקות.

לשנים אחדות נעלם אבינועם. אך בגמר המלחמה הופיע פתאום. למרחקים נדד, לאוניברסיטה בקמבריג׳ וללונדון; שם למד וחקר את שפות המזרח. עתה שב אל תוך ירושלים שלו לשרת את הצבור העברי. אותם הפנים הרחבים, הגלויים, אך המצח נדמה עוד הגביה. אותו הבטוי של נחת־רוח ועדינות. אך ארשת האצילות עוד העמיקה, כאילו הסתירה שפע כוחות מבפנים. אבינועם התמסר בכל חום לבו לפעו־לותיו בשדה החינוך, בשדה המחקר של הספרות והלשון; מנבכי הדורות, מהתרבויות הנשכחות שאב מקורות, תירגם מאשורית לעברית. ובשעת החרום לא מנע את עצמו מתפ־קידים צבוריים אחרים — אשתקד כל הקיץ, כקצין מגוים, שקד וטרח בעניני הבטחון.

בפינתנו הקטנה, במזרחה של ירושלים, בחַנה אשר מחוץ לתחומי העיר, היה מופיע לא פעם בשעות היום והליל, כשהוא חרד לבטחון, לסכנה הצפויה. ותמיד מתוך אותה הפשטות האצילה.

ותמיד תמהתי על המזיגה הזו הנפלאה של סגולות נפשו. אין זאת כי אם שאב מבתי האבות, ירושת המקורות מ„שני ענפי" הגזע העברי, האשכנזי והספרדי. אמש לאחר הסתלקותו הלכנו מבית החולים לבית אבא שלו, בית ר׳ דוד ילין. הורגלתי לבקר בבית הזה מימים לרגל מסיבות וכינוסים. אך הכינוס הזה הפעם... והבית אָבֵל והשתיקה אבלה וכבדה. האב בראש, כולו צער ויגון. והאם — מה היה לה? מתוך הצער כאילו התנערה, כה רב הדמיון בינה ובין בנה. וכל הלוכה ודבורה בנחת, ברגעיה האיומים האלה, כדבורו של אבינועם. מוסיפים האנשים לבוא ומראיהם כמבויישים, נכנסים בלא אמירת שלום — והיא, האם, כאילו עוד לא השיגה את כל עומק אסונה, מאירה לאורח, היא כה רגילה לקבלת פני אורחים בביתה. רק שלוַת נפשה נסתלקה.

ישב אבינועם ותיכן בנחת תכניות עם אביו להוציא מחדש את כתביהם של משוררינו מתקופת ספרד. אבינועם — בן הזקונים, והוא הממשיך את הקו של אביו בחנוך, במחקר, בספרות העברית.

בשעה מאוחרת עזבנו את בית ילין. ליל ירושלים צונן, כה שקופים השמים, כה בהירים הכוכבים. נדמה איזה טוהר שפוך באויר מעל פני האדמה ועד לרקיע מלמעלה. ואנשים בחוצות מתהלכים כחוששים, כחושדים בעוברים ושבים. הסכנה נשקפת מכל עֵבר, מכל פינה אורבת.

יחד עם אבל אבינועם — אם כי ממין אחר — מרתיח עוד אבל כבד את הדם, צורב את הלב. האמנם פגע גם הנגע בנו? האמנם חדר אותו ההרס של יחסי הפקר לחיים ובא אל תוכנו?

— אנו נוסיף לעמוד ולהתגונן, לא נרתע מכל התקפה, אך מה לזה הרגש של הנקם הסתמי, הבלתי אחראי, ולעמדתנו אנו, עמדת המשמר של ההגנה?

י״ט חשון תרצ״ח — רחל ינאית

עם פתיחת המגבית לבנין בית-החלוצות בירושלים

צבור הפועלים, וביחוד צבור הפועלות, יודע להעריך את תפקידם של בתי החלוצות בחיפה ובתל־אביב. עוד לפני 7 שנים, כאשר שתי הערים האלה היו קטנות — מורגש היה הצורך בבית מיוחד אשר יעמוד לימינה של הפועלת העירו־נית והעולה החדשה: בית לימיה הראשונים בארץ.

איך הצלחנו לענין בהקמת בתי חלוצות את קבוצת הנשים בניו־יורק? לא מקרה היא, שהצעת שליחתנו לאמ־ריקה לפני עשר שנים מצאה הד. נמצאו באמריקה, הרחוקה מאתנו, מספר נשים אשר ביקשו דרך להשקיע את כוחותיהן במפעל חי בארץ, ודוקא במפעל המקיל על צעדיה הרא־שונים של העולה. אלה הבודדות מצאו דרך לרבות. הן הספיקו להשפיע גם על אחרות. והנה כעת אנו עובדות עם „ליגת נשים למען א״י", המקיפה למעלה מ־600 חברות ואשר עמדה בהבטחתה והגשימה שני מפעלים בחיפה ות״א ועתה היא עומדת בהתחלת פעולה למען הבית בירושלים. ואין להתעלם מדבר חשוב אחד: מכיון שהן התחילו מפעולה קונקרטית — בנין בתי החלוצות — הן הרגישו שעליהן לעבוד בשיתוף עם הסתדרות העובדים, עם מ… הפועלות.

ומתוך פעולתן המסורה למפעל הקונקרטי — חב… חברות הליגה הזו לציונות, לנאמנות לארץ ולקרנותיה הלאומיות. קשה לתאר לחברות הנמצאות בארץ — כמה מסורות הנשים, ביחוד אלה העומדות בראש הליגה, למפ… עלנו; מה רב רצונן שבית החלוצות יספק את כל צרכי… הפועלת ושהוא יהיה מותאם לתפקידיו המרובים.

באיזו חרדת קודש נגשות הן להקמת הבית בירושלים בגלל מקומה המיוחד בתולדות העם ובחיי הישוב. מעטות מהן ביקרו בארץ. באופן מיוחד מתכוננות הן לבוא ליום הנחת אבן הפינה. תבואנה רבות וביניהן א ייזיקס ופרינץ, אלה שתים אשר השקיעו את כל מרצן ואת כל לבן בחנוך ההס־תדרות הזו לנאמנות לארץ.

ב.

ילין

שנה ד' מס' 8

את ההתנהגות על יד השולחן, את ההמנעות מהתפרצויות של אינסטינקטים בצבור, את התוכן של שעות המנוחה. החברה עוצרת בעד התפרצות של קונפליקטים בין אנשים הנפגשים בקבוץ לתקופה מסויימת של הכשרה משותפת. החברה לא רק שהיא מכינה את הפינה הנעימה והחמה ומשרה עליה מרות נשיותה. אלא היא נותנת תוכן לשבת ולחג. כל התפקידים החשובים האלה מסורים לה במידה הרבה יותר גדולה מאשר לחבר.

ההכשרה הקבוצית ממלאה תפקיד מהפכני בחיי הנוער שלנו בגרמניה. הנוער הגרמני הולך ל„החלוץ" על פי רוב לא מתוך רצון והכרה שיש לשנות את חיי האומה, כי אם מתוך צרכיו האינדיוידואליים. ורק אחרי שהוא מחדש בהכשרת את חייו והשקפותיו, הוא מקבל גם את הציונות. ולכן ההכשרה הופכת אותם לא לאנשים עובדים בלבד, כי אם גם מחנכת אותם לציונות. אולם גם למהפכה זו חסרה שלמות. יש אסון בתנועתנו בגרמניה: השפה העברית ניתנת לה בקושי רב, למרות החומר הרב, הספרותי והלימודי, העומד לרשות הלומדים. ובאין שיבה לספרות העברית ולשפה העברית יחסר גם אחד הגורמים המהפכניים, הדוחפים לשנוי מושגים ושנוי חיים.

לנו, לחניכי תרבות אחרת, קשה לפעמים להבין אותם. הרציונליזם המופרז מונע מנוער זה, שחי עשרות שנים בהתבוללות ושרצה להתבולל ולהדמות לאחרים, — את האפשרות לחיות חיי רגש עמוקים, ולכן גם עתה חסרה להם ההתלהבות והקנאות לאידיאה הציונית. לכל דבר נגשים „זאכליך", מהצד המעשי ומשתדלים לנתח אותו עד שלפעמים פורחת ממנו הנשמה.

„המעשיות" היתרה, האופינית לגבי הדור כולו, פגעה באשה יותר, מפני שהיא צריכה יותר מהגבר להלחם על קיומה, ומשום כך עליה לדכא את כוחות הרגש והאמוציה, למען לא ישתלטו עליה בחיים ולא יפריעו למלחמת הקיום האכזרית.

יש כמובן גם ללמוד הרבה מחלק זה של היהדות שרחק ממקורות יהודיים, אבל יחד עם זה סיגל לו תרבות של הוי החיים, ויכולת הניתוח וההתעמקות. הדור הזה בגרמניה שלפתע הועמד לפני תהום ועליו עוברים יסורי נפש רבים, אינו מסוגל להכריע. הוא תמיד זקוק לעזרה והוא מוכן לקבלה. ומפני זה אין הנהגת התנועה בגרמניה צריכה להסתפק בכך שהיא מכוונת את דרך התנועה. היא חייבת גם להיות הגורם הקובע את החיים הפרטיים של האדם.

הקרבה האישית היא אחד המניעים המחנכים בתנועה החלוצית. ועלינו לזכור שההכשרה היא כאן התחלה של שיבה ליהדות, לכאבה ומצוקתה ונחוץ ההמשך בארץ, ולשם כך לא די בבקורת. הדור היהודי הזה דורש מאתנו עזרה למצוקתו ומבוכתו הנפשית, והבנה להתלבטותו ועל הכל — אהבה.

יוכבד

ביום הלויה של אבינועם ילין

— האם, אמו של אבינועם, כה נפלאה היא בצערה, גם היום וגם אתמול. כאחת מנשי ה„שומר" היא ביסוריה וביגון אסונה. ללא דמעה עמדה על יד מטתו של בנה. „על קדוש־השם נפל" — חזרה לעצמה, ללא דמעה. באיזה כוח כבשה את כל עצמת כאבה. וכמות גם רעיתו של אבינועם, אלוה הצעירה. כמה היתה בבית־החולים וככה היתה בבית לאחר שנגמר הכל.

— האם עלול עוד אסון לזעזע אותנו? מה בכך, אם זו נפש נעלה, יחידת הסגולות, אם אישיות יקרה לחברה כולה, והרי בתוכנו היום מתהלך המות חפשי, באין מפריע, אורב ואינו בוחר. בתוך ירושלים כבנקודות הישוב המרוחקות, בשלנת הליל בתוך הבתים כבצהרי יום בקרב החוצות, תחת שמי ירושלים הבהירים, מתעופפים כדורים מידי מרצחים ופולחים את לב יהודים; בירושלים, לאור השמש הלוהט, מתנופף להב הסכין ביד מרצחים, מתנופף ומתנוצץ.

הרי זה עתה חרשה לעצמו בחור־ישיבה לישב בתוך שכונה משכונות ישראל על גבי סלע בחום השמש, וכל מעיינותיו בספר ה„זוהר" אשר בידיו, לא חשד ולא חשש שהמרצח הליסטאי אורב לו מאחורי הגב.

עוד אבינועם מתאבל על ידידו הקרוב, פרופיסור ביליג שנרצח אשתקד מכדור מרצחים, ודואג להקים מצבה לזכרו— וכבר אורב המרצח גם לו — —

עליך, הר ציון, נשפך דמו והוא כה אהב לעלות על ההר מדי בוקר — תמיד ברגל, כמו שאהב את עבודתו בשדה החינוך.

בקרתי לא אחת אצלו במחלקה, ותמיד קבלתי אותו הרושם — הדבור שבנחת הנובע מתוך העומק והשקט שבנפש, התפיסה המהירה וההשתתפות, הפשטות והנועם — הדברים שופעים מאליהם ממנו, אל איש שיחתו; הוא נראה אטי, מבטו כחולם, אך בפעולה הוא מהיר ומעשי.

אימתי גדל אבינועם ילין ועלה?

הן לא מכבר עוד היה אבינועם ילד שובב בשכונה שהיתה אז חדשה בירושלים בזכרון־משה, שהיתה בתחילת בנינה כה זכור הוא מיום עליתי לירושלים לפני שלש עשרות שנים. הנער משך אליו את תשומת הלב. בעל צואר קצר וראש גדול, אך עינים לנער, עיני תכלת גדולות, וקלסתר פנים מיוחדים — איזו עדינות היתה שפוכה על הפנים.

והנה אבינועם תלמיד הסמינר. הנער מתבגר מהר, של

לפי גילו, מצחו הגבוה מתחיל מתקמט ועיניו הבהירות מעמיקות.

לשנים אחדות נעלם אבינועם. אך בגמר המלחמה הופיע פתאום. למרחקים נדד, לאוניברסיטה בקמבריג׳ וללונדון; שם למד וחקר את שפות המזרח. עתה שב אל תוך ירושלים שלו לשרת את הצבור העברי. אותם הפנים הרחבים, הגלויים, אך המצח נדמה עוד הגביה, אותו הבטוי של נחת־רוח ועדינות, אך ארשת האצילות עוד העמיקה, כאילו הסתירה שפע כוחות מבפנים. אבינועם התמסר בכל חום לבו לפעולותיו בשדה החינוך, בשדה המחקר של הספרות והלשון; מגנבי הדורות, מהתרבויות הנשכחות שאב מקורות, תירגם מאשורית לעברית. ובשעת החרום לא מנע את עצמו מתפקידים צבוריים אחרים — אשתקד כל הקיץ, כקצין מגויס, שקד וטרח בעניני הבטחון.

בפינתנו הקטנה, במזרחה של ירושלים, במָנה אשר מחוץ לתחומי העיר, היה מופיע לא פעם בשעות היום והליל, כשהוא חרד לבטחון, לסכנה הצפויה. ותמיד מתוך אותה הפשטות האצילה.

ותמיד תמהתי על המזיגה הזו הנפלאה של סגולות נפשו: אין זאת כי אם שאב מבתי האבות, ירושת המקורית מ„שני ענפי" הגזע העברי, האשכנזי והספרדי. אמש לאחר הסתלקותו הלכנו מבית החולים לבית אבא שלו, בית ר׳ דוד ילין. הורגלתי לבקר בבית הזה מימים לרגל מסיבות וכינוסים, אך הכינוס הזה, הפעם... והבית אבל והשתיקה אבלה וכבדה. האב בראש, כולו צער ויגון, והאם — מה היה לה? מתוך הצער כאילו התנערה, כה רב הדמיון בינה ובין בנה. וכל הלוכה ודבורה בנחת, ברגעיה האיומים האלה, כדבורו של אבינועם. מוסיפים האנשים לבוא ומראיהם כמבויישים, נכנסים בלא אמירת שלום — והיא, האם, כאילו עוד לא השיגה את כל עומק אסונה. מאורח לאורח, היא כה רגילה לקבלת פני אורחים בביתה, רק שלוַת נפשה נסתלקה.

ישב אבינועם ותיכן בנחת תכניות עם אביו להוציא מחדש את כתביהם של משוררינו מתקופת ספרד. אבינועם — בן הזקונים, והוא הממשיך את הקו של אביו בחנוך, במחקר, בספרות העברית.

בשעה מאוחרת עזבנו את בית ילין. ליל ירושלים צונן. כה שקופים השמים, כה בהירים הכוכבים. נדמה איזה טוהר שפוך באויר מעל פני האדמה ועד לרקיע מלמעלה. ואנשים בחוצות מתהלכים כחוששים, כחושדים בעוברים ושבים. הסכנה נשקפת מכל עבר, מכל פינה אורבת.

יחד עם אבל אבינועם — אם כי ממין אחר — מרתיח עוד אבל כבד את הדם, צורב את הלב. האמנם פגע גם הנגע בנו? האמנם חדר אותו ההרס של יחסי הפקר לחיים ובא אל תוכנו?

— אנו נוסיף לעמוד ולהתגונן, לא נרתע מכל התקפה, אך מה לזה הרגש של הנקם הסתמי, הבלתי אחראי, ולעמדתנו אנו, עמדת המשמר של ההגנה?

י"ט חשון תרצ"ח

רחל ינאית

עם פתיחת המגבית לבנין בית-החלוצות בירושלים

צבור הפועלים, וביחוד צבור הפועלות, יודע להעריך את תפקידם של בתי החלוצות בחיפה ותל־אביב. עוד לפני 7 שנים, כאשר שתי הערים האלה היו קטנות — מורגש היה הצורך בבית מיוחד אשר יעמוד לימינה של הפועלת העירונית והעולה החדשה: בית לימיה הראשונים בארץ.

איך הצלחנו לענין בהקמת בתי חלוצות את קבוצת הנשים בניו־יורק? לא מקרה היא, שהצעת שליחתנו לאמריקה לפני עשר שנים מצאה הד. נמצאו באמריקה, הרחוקה מאתנו, מספר נשים אשר ביקשו דרך להשקיע את כוחותיהן במפעל חי בארץ, ודוקא במפעל המקיל על צעדיה הראשונים של העולה. אלה הבודדות מצאו דרך לרבות. הן הספיקו להשפיע גם על אחרות. והנה כעת אנו עובדות עם „ליגת נשים למען א"י", המקיפה למעלה מ־600 חברות ואשר עמדה בהבטחתה והגשימה שני מפעלים בחיפה ות"א ועתה היא עומדת בהתחלת פעולה למען הבית בירושלים. ואין להתעלם מדבר חשוב אחד: מכיון שהן התחילו מפעולה קונקרטית — בנין בתי החלוצות — הן הרגישו שעליהן לעבוד בשיתוף עם הסתדרות העובדים, עם מועצת הפועלות.

ומתוך פעולתן המסורה למפעל הקונקרטי — חונכו חברות הליגה הזו לציונות, לנאמנות לארץ ולקרנותיה הלאומיות. קשה לתאר לחברות הנמצאות בארץ — כמה מסורות הנשים, ביחוד אלה העומדות בראש הליגה, למפעלנו; מה רב רצונן שבית החלוצות יספק את כל צרכי הפועלת ושהוא יהיה מותאם לתפקידיו המרובים.

באיזו חרדת קודש נגשות הן להקמת הבית בירושלים בגלל מקומה המיוחד בתולדות העם ובחיי הישוב. מעטות מהן ביקרו בארץ. באופן מיוחד מתכוננות הן לבוא ליום הנחת אבן הפינה. תבואנה רבות וביניהן א י י ז י ק ס ו פ ר י נ ץ, אלה שתים אשר השקיעו את כל מרצן ואת כל לבן בחנוך ההסתדרות הנו לנאמנות לארץ.

ב.

ביום הלויה של אבינועם ילין.

האם,אמו של אבינועם,כה נפלאה היא בצערה,גם היום וגם אתמול.כאחת מנשי ה"שופר" היא ביסוריה וביגון אסונה.ללא דמעה עמדה על-יד מטת בנה. "על קדוש-השם נפל" - חזרה לעצמה,ללא דמעה.באיזה כוח כבשה את כל עצמת כאבה.וכמוה גם רעיתו של אבינועם,אלזה הצעירה.ככה החזיקה את עצמה גם בבית-החולים וגם בבית לאחר שנגמר הכל.

האם עלול עוד איזה אסון לזעזע אותנו? מה בכך אם זו היא נפש נעלה, יחידת הסגולות ילו,אישיות יקרה לחברה כולה,והרי בתוכנו מתהלך היום המות חפשי, באין מפריע.בתוך ירושלים,בנקודות-הישוב המרוחקות,בתוך הבתים בשלות-הליל,כמו בחוצות בצהרי-היום - מתעופפים כדורים מידי מרצחים ופולחים לב יהודים,ולאור השמש הלוהט,מתנופף להב הסכין ביד מרצחים.

הרי זה עתה הרשה לעצמו בחור-ישיבה לישב בתוך שכונה משכונות-ישראל על גבי סלע בחום השמש,וכל מעינותיו בספר ה"זוהר" אשר בידיו ולא חשש שהמרצח הליפתאי אורב לו מאחורי גבו.

עוד אבינועם מתאבל על ידידו הקרוב,פרופיסור ביליג,שנרצח אשתקד מכדור מרצחים,ודואג להקים מצבה לזכרו - וכבר אורב המרצח גם לו - -

עלין,הר"מ צירן,נשפך דמו,והוא כה אהב לעלות על ההר.מדי בוקר - תמיד ברגל,כמו שאהב את עבודתו בשדה החינוך.

בקרתי לא אחת אצלו במחלקה,ותמיד קבלתי אותו הרושם - הדבור שבנחת הנובע מתוך עמקות-הנפש השקטה,התפיסה המהירה,הפשטות והנועם - דבריו שופעים מסגו אל איש שיחתו כמו מאליהם; הוא נראה אטי ומבטו כחולם,אך בפעולה מהיר היה ומעשי.

איפתי גדל אבינועם ילין ועלה?

הן לא מכבר עוד היה ילד שובב בשכונת זכרון-משה,שהיתה אז בתחילת בנינה.כה זכור הוא לי מיום עלותי לירושלים לפני שלוש עשרות שנים.הנער

משך אליו את תשומת-הלב.בעל צואר קצר וראש גדול,אך עיניו עיני תכלת
גדולות ופניו - עדינות מיוחדת שפוכה עליהם.

(ה
והנה אבינועם תלמיד הסמינר.הנער מתבגר מהר,לא לפי גילו,מצחו הגבו
מתחיל להתקמט ועיניו הבהירות מעמיקות.

לשנים אחדות נעלם אבינועם.אך בטרם המלחמה הופיע פתאום.למרחקים
נדד,לאוניברסיטה שבקמבריג' וללונדון;שם למד וחקר את שפות-המזרח.עתה
שב אל ירושלים שלו לשרת את הצבור העברי.אותם הפנים לו,הרחבים,הגלויים
המפיקים שלוה ועדינות אך טבעם כמו העמיק,כאילו מסתיר הוא שפע כוחות
טמונים.אבינועם התמסר בכל חום לבו לפעולותיו בשדה-החינוך,בשדה-המחקר של
(-
הספרות והלשון; מגנזי-הדורות,מהתרבויות הנשכחות שאב מקורות,תירגם מאשו
רית לעברית.ובימי חרום לא מנע את עצמו מתפקידים צבוריים אחרים - בשנה
שעברה שקד כל הקיץ,כקצין מגויס,על עניני הבטחון.

במפתנו הקטנה,במזרחה של ירושלים,בחוה אשר מחוץ לתחומי-העיר,היה
מופיע לא פעם בשעות היום והלילה,כשהוא חרד לסכנה הצפויה,ותמיד מתוך
אותה הפשטות האצילית.

ותמיד תמהתי על המזיגה הנפלאה הזו של סגולות נפשו.אין זאת כי אם
(.
שאבה מבתי-האבות,ירושת המקורות משני ענפי הגזע העברי,האשכנזי והספרדי
אפס לאחר הסתלקותו הלכנו מבית החולים לבית אביו,ר' דויד ילין.הורגלתי
לבקר בבית הזה מימים לרגל מסיבות וכינוסים,אך הכינוס הזה,הפעם... הבית
(-
אבל והשתיקה כבדה.האב בראש,כולו כאב ויגון,והאם - מה היה לה? מתוך יסו
ריה כאילו התנערה,כה רב הדמיון בינה ובין בנה.וכל הלוכה ודבורה בנחת,
ברגעים האיומים האלה,כדבורו של אבינועם.אנשים מוסיפים לבוא ומראיהם
כמבויישים,נכנסים בלא אמירת-שלום - והיא,האם,כאילו לא השיגה עדיין את
כל עוסק אסונה,עוברת מאורח לאורח - כה רגילה היא לקבלת פני אורחים
בביתה.

אבינועם ישב והיכן בנחת תכניות עם אביו להוציא מחדש את כתביהם של

משוררינו מתקופת ספרד. אבינועם - בן הזקונים, והוא הממשיך את הקו של אביו בחנוך, במחקר, בספרות העברית.

בשעה מאוחרת עזבנו את בית-ילין. ליל ירושלים צונן. השמים שקופים והכוכבים כה בהירים. דומה איזה טוהר שפוך באויר למן האדמה מתחת ועד לרקיע מלמעלה. ואנשים בחוצות מתהלכים כחוששים, כחושדים בעוברים ושבים. הסכנה אורבת מכל פינה.

יחד עם אבל אבינועם - פרתיה עוד אבל כבד את הדם, צורב את הלב. אבל ממין אחר. האמנם פגע בנו וחדר לתוכנו גם הנגע הזה של יחסי הפקר להיים? אנו נוסיף לעמוד ולהתגונן, לא נרתע מכל התקפה. אך מה לזה הרגש של הנקם הסתמי, הבלתי אחראי, ולעמדתנו אנו, עמדת המשמר של ההגנה?

(„דבר הפועלת" 1937)

ביום הלויה של אבינועם ילין.

האם,אמו של אבינועם,כה נפלאה היא בצערה,גם היום וגם אתמול.כאחת מנשי ה"שופר" היא ביסוריה וביגון אסונה.ללא דמעה עמדה על-יד מטת בנה. "על קדוש-השם נפל" – חזרה לעצמה,ללא דמעה.באיזה כוח כבשה את כל עצמת כאבה.וכמוה גם רעיתו של אבינועם,אלזה הצעירה.ככה החזיקה את עצמה גם בבית-החולים וגם בבית לאחר שנגמר הכל.

האם עלול עוד איזה אסון לזעזע אותנו? מה בכך אם זו היא נפש נעלה, יחידת הסגולה,אישיות יקרה לחברה כולה,והרי בתוכנו מתהלך היום המות חפשי, באין מפריע.בתוך ירושלים,בנקודות-הישוב המרוחקות,בתוך הבתים בשלות-הליל,כמו בחוצות בצהרי-היום – מתעופפים כדורים מידי מרצחים ופולחים לב יהודים,ולאור השמש הלוהט,מתנופף להב הסכין ביד מרצחים.

הרי זה עתה הרשה לעצמו בחור-ישיבה לישב בתוך שכונה משכונות-ישראל על גבי סלע בחום השמש,וכל מעינותיו בספר ה"זוהר" אשר בידיו ולא חשש שהמרצח הליפתאי אורב לו מאחורי גבו.

עוד אבינועם מתאבל על ידידו הקרוב,פרופיסור ביליג,שנרצח אשתקד מכדור מרצחים,ודואג להקים מצבה לזכרו – וכבר אורב המרצח גם לו – –

עלין,הר־ציון,נשפך דמו והוא כה אהב לעלות על ההר.מדי בוקר – תמיד ברגל,כמו שאהב את עבודתו בשדה החינוך.

בקרתי לא אחת אצלו במחלקה,ותמיד קבלתי אותו הרושם – הדבור שבנחת הנובע מתוך עמקות-הנפש השקטה,התפיסה המהירה,הפשטות והנועם – דבריו שופעים ממנו אל איש שיחתו כמו מאליהם; הוא נראה אטי ומבטו כחולם,אך בפעולה מהיר היה ומעשי.

אימתי גדל אבינועם ילין ועלה?

הן לא מכבר עוד היה ילד שובב בשכונת זכרון-משה,שהיתה אז בתחילת בנינה.כה זכור הוא לי מיום עלותי לירושלים לפני שלוש עשרות שנים.הנער

מסך אליו את תשומת-הלב.בעל צואר קצר וראש גדול,אך עיניו עיני תכלת גדולות ופניו - עדינות מיוחדת שפוכה עליהם.

והנה אבינועם תלמיד הסמינר.הנער מתבגר מהר,לא לפי גילו,מצחו הגבוה מתחיל להתקמט ועיניו הבהירות מעמיקות.

לשנים אחדות נעלם אבינועם.אך בגמר המלחמה הופיע פתאום.למרחקים נדד,לאוניברסיטה שבקמבריג' וללונדון;שם למד וחקר את שפות-המזרח.עתה שב אל ירושלים שלו לשרת את הצבור העברי.אותם הפנים לו,הרחבים,הבלויים, המפיקים שלווה ועדינות אך מבעם כמו העמיק,כאילו מסתיר הוא שפע כוחות מבפנים.אבינועם התמסר בכל חום לבו לפעולותיו בשדה-החינוך,בשדה-המחקר של הספרות והלשון; מנבכי-הדורות,מהתרבויות הנשכחות שאב מקורות,תירגם מאשו-רית לעברית.וביפי חרום לא מנע את עצמו מתפקידים צבוריים אחרים - בשנה שעברה שקד כל הקיץ,כקצין מגויס,על עניני הבטחון.

בפינתנו הקטנה,במזרחה של ירושלים,בחוה אשר מחוץ לתחומי-העיר,היה מופיע לא פעם בשעות היום והלילה,כשהוא חרד לסכנה הצפויה,ותמיד מתוך אותה הפשטות האצילית.

ותמיד תמהתי על המזיגה הנפלאה הזו של סגולות בנפש.אין זאת כי אם שאבה מבתי-האבות,ירושת המקורות משני ענפי הגזע העברי,האשכנזי והספרדי. אמש לאחר הסתלקותו הלכנו מבית החולים לבית אביו,ר' דויד ילין.הורגלתי לבקר בבית הזה מימים לרגל מסיבות וכינוסים,אך הכינוס הזה,הפעם... הבית אבל והשתיקה כבדה.האב בראש,כולו כאב ויגון,והאם - מה היה לה? מתוך יסו-ריה כאילו התנערה,כה רב הדמיון בינה ובין בנה.וכל הליכה ודבורה בנחת, ברגעים האיומים האלה,כדבורו של אבינועם.אנשים מוסיפים לבוא ומראיהם כמבויישים,נכנסים בלא אמירת-שלום - והיא,האם,כאילו לא השיגה עדיין את כל עומק אסונה,עוברת מאורח לאורח - כה רגילה היא לקבלת פני אורחים בביתה.

אבינועם ישב ותיכן בנחת תכניות עם אביו להוציא מחדש את כתביהם של

משוררינו מתקופת ספרד. אבינועם - בן הזקונים, והוא הממשיך את הקו של אביו בחנוך, במחקר, בספרות העברית.

בשעה מאוחרת עזבנו את בית-ילין. ליל ירושלים צונן. השמים שקופים והכוכבים כה בהירים. דומה איזה סוהר שפוך באויר למן האדמה מתחת ועד לרקיע מלמעלה. ואנשים בחוצות מתהלכים כחוששים, כחושדים בעוברים ושבים. הסכנה אורבת מכל פינה.

יחד עם אבל אבינועם - מרתיח עוד אבל כבד את הדם, צורב את הלב. אבל ממין אחר. האמנם פגע בנו וחדר לתוכנו גם הנגע הזה של יחסי הפקר לחיים? אנו נוסיף לעמוד ולהתגונן, לא נרתע מכל התקפה, אך מה לזה הרגש של הנקם הסתמי, הבלתי אחראי, ולעמדתנו אנו, עמדת המשמר של ההגנה?

("דבר הפועלת" 1937)
תרצ"ז

אבינועם ילין

.7.11.37

יום יום תחת שמי ירושלים הבהירים, מתעופפים כדורים מידי מרצחים ופולחים את לב יהודים. בירושלים, לאור השמש הלוהט מתנופף להב הסכין ביד מרצחים, מתנופף ופוגע. הרי זה עתה הרשה לעצמו בחור ישיבה ליש בתוך שכונה משכונות ישראל על גבי סלע בחום השמש, וכל מעיונותיו בספר ה"זוהר" אשר בידיו, לא חשד ולא חשש שהמרצח הלפתאי אורב לו מאחורי הגב.

עוד אבינועם מתאבל על ידידו הקרוב, פרופיסור בילינ שנרצח אשתקד מכדור מרצחים, ודואג להקים מצבה לזכרו - וכבר אורב המרצח גם לו...

עליך, הר ציון, נשפך דמו והוא כה אהב לעלות על ההר מדי בוקר - תמיד ברגל, כמו שאהב את עבודתו בשדה החינוך.

בקרתיו לא אחת אצלו במחלקה, ותמיד קבלתי אותו הרושם - הדבור שבנחת הנובע מתוך העומק והשקט שבנפש, התפיסה המהירה וההשתתפות, הפשטות והנועם - הדברים שופעים מאליהם ממנו, אל איש שיחתו; הוא נראה אטי, מבטו כחולם, אך בפעולה הוא מהיר ומעשי.

אימתי גדל אבינועם ילין ועלה? הן לא מכבר עוד היה אבינועם ילד שובב בשכונה שהיתה אז חדשה בירושלים בזכרון משה שהיתה בתחילה בנינה. כה זכור הוא מיום עליתי לירושלים לפני שלש עשות שנים. הנער משך אליו את תשומת הלב. בעל צואר קצר וראש גדול, אך עינים לנער, עיני תכלת גדולות, וקלסתר פנים מיוחדים - איזו עדינות היתה שפוכה על הפנים.

והנה אבינועם תלמיד הסמינר. הנער מתבגר מהר, שלא לפי גילו, מצחו הגבוה מתחיל מתקמט ועיניו הבהירות מעמיקות.

לשנים אחדות נעלם אבינועם. אך בגמר המלחמה הופיע פתאום. למרחקים נדד, לאוניברסיטה בקמבריג' וללונדון; שם למד וחקר את שפות המזרח. עתה שב אל תוך ירושלים שלו לשרת את הצבור העברי, אותם הפנים הרחבים, הגלויים, אך המצח נדמה עוד הגביה. אותו הבטוי של נחת רוח ועדינות, אך ארשת האצילות עוד העמיקה וכאילו הסתירה שפע כוחות מבפנים. אבינועם המסר בכל חום לבו לפעולותיו בשדה החינוך, כמו אביו,דוד ילין, ההתרבויות הנשכחות שאב מקורות, תירגם מאשורית לעברית, ובשעת החרום לא מנע את עצמו מתפקידים צבוריים אחרים - אשתקד כל הקיץ, כקצין מגוים, שקד וטרח בעניני הבטחון.

בפינתנו הקטנה, במזרחה של ירושלים, בחוה אשר מחוץ לחומי העיר, היה מופיע לא פעם בשעות היום הבליל, כשהוא חרד לבטחון, לסכנה הצפויה. ותמיד מתוך אותה הפשטות האצילה.

תמהתי על המזיגה הזו נפלאה של סגולות נפשו. אין זאת כי אם שאב מבתי האבות, ירושת המקורות מ"שני ענפי" הגזע העברי, האשכנזי והספרדי. אמש לאחר הסתלקותו הלכנו מבית החולים לבית אבא שלו, בית ר' דוד ילין. הורגלתי לבקר בבית הזה מימים לרגל מסיבות וכינוסים, אך הכינוס הזה, הפעם... והבית אבל והשתיקה אבלה וכבדה, האב בראש, כולו צער ויגון, והאם, אמו של אבינועם, כה נפלאה היא בצערה, גם היום וגם אתמול. כאחת מנשי ה"שומר" היא ביסוריה וביגון אסונה. ללא דמעה עמדה על יד מטתו של בנה. "על קדוש השם נפל" - חזרה לעצמה, ללא דמעה, באיזה כוח כבשה את כל עצמת כאבה. וכמוה גם רעיתו של אבינועם, אלזה הצעירה. ככה היתה בבית-החולים וככה היתה בבית לאחר שנגמר הכל. מתוך הצער כאילו התנעהה, כה רב הדמיון בינה ובין בנה. וכל הלוכה ודבורה בנחת, ברגעיה האיומים האלה, כדבורו של אבינועם. מוסיפים האנשים לבוא ומראיהם כמבויישים, נכנסים בלא אמירת שלום - והיא, האם, כאילו עוד לא נשיגה את כל עומק אסונה. מאורח לאורח, היא כה רגילה לקבלת פני אורחים בביתה, רק שלות נפשה נסתלקה.

ישב אבינועם והיכן בנחת תכניות עם אביו להוציא מחדש את כתביהם של משורריגו מתקופת ספרד. אבינועם - בן הזקונים, והוא הממשיך את הקו של אביו בחנוך, במחק בספרות העברית.

בשעה מאוחרת עזבנו את בית ילין. ליל ירושלים צונן. כה שקופים השמים, כה בהירים הכוכבים. נדמה איזה טוהר שפוך באויר מעל פני האדמה ועד לרקיע מלמעלה. ואנשים בחוצות מתהלכים כחוששים, כחושדים בעוברים ושבים. הסכנה נשקפת מכל עבר, מכל פינה אורבת.

יחד עם אבל אבינועם - אם כי ממין אחר - מרחיף עוד אבל כבד את הדם, צורב את הלב. האמנם פגע גם הנגע בנו? האמנם חדר אותו ההרס של יחסי הפקר לחיים ובא אל תוכנו?

אנו נוסיף לעמוד ולהתבונן, לא נרתע מכל התקפה, אך מה לזה הרגש של הנקם הסתמי, הבלתי אחראי ולעמדתנו אנו, עמדת המשמר של ההגנה

7.11.37

ביום הלויה של אבינועם ילין

— האם, אמו של אבינועם, מה נפלאה היא בצערה, גם היום וגם אתמול. כאחת מנשי ה„שומר" היא ביסוריה וביגון אסונה. ללא דמעה עמדה על יד מטתו של בנה. „על קדוש־השם נפל" — חוזרה לעצמה, ללא דמעה. באיזה כח כבשה את כל עצמת כאבה. וכמוה גם רעיתו של אבינועם, אלזה הצעירה. כמה תיתה בבית־החולים וככה היתה בבית לאחר שנגמר הכל.

— האם עלול עוד אסון לזעזע אותנו? מה בכך, אם זו נפש נעלה, יחידת הסגולות, אם אישיות יקרה לחברה כולה. והרי בתוכנו היום מתהלך המות חפשי, באין מפריע, אורב ואינו בוחר. בתוך ירושלים כבנקודות הישוב המרוחקות, בשלנת הליל בתוך הבתים כבצהרי יום בקרב החוצות, תחת שמי ירושלים הבהירים, מתעופפים כדורים מידי מרצחים ופולחים את לב יהודים; בירושלים, לאור השמש הלוהט, מתנופף להב הסכין ביד מרצחים, מתנופף ומתנוצץ.

הרי זה עתה הרשה לעצמו בחור־ישיבה לישב בתוך סכונה משכונות ישראל על גבי סלע בחום השמש, וכל מעינותיו בספר ה„זהר" אשר בידיו, לא חשד ולא חשש שהמרצח הליפתאי אורב לו מאחורי הגב.

עוד אבינועם מתאבל על ידידו הקרוב, פרופיסור בילינ־סון שנרצח אשתקד מכדור מרצחים, ודואג להקים מצבה לזכרו — וכבר אורב המרצח גם לו — —

עליך, הר ציון, נשפך דמו והוא כה אהב לעלות על ההר מדי בוקר — תמיד ברגל, כמו שאהב את עבודתו בשדה החינוך.

בקרתיו לא אחת אצלו במחלקה, ותמיד קבלתי אותו הרושם — הדבור שבנחת הנובע מתוך העומק והשקט שבנפש, התפיסה המהירה וההשתתפות, הפשטות והנועם — הדברים שופעים מאליהם ממנו, אל איש שיחתו; הוא נראה אטי, מבטו כחולם, אך בפעולה הוא מהיר ומעשי.

אימתי גדל אבינועם ילין ועלה?

הן לא מכבר עוד היה אבינועם ילד שובב בשכונה שהיתה אז חדשה בירושלים בזכרון־משה, שהיתה בתחילת בנינה. כה זכור הוא מיום עליתי לירושלים לפני שלש עשרות שנים. הנער משך אליו את תשומת הלב. בעל צואר קצר וראש גדול, אך עינים לנער, עיני תכלת גדולות, וקלסתר־פנים מיוחדים — איזו עדינות היתה שפוכה על הפנים.

והנה אבינועם תלמיד הסמינר. הנער מתבגר מהר, שלא

דבר הפועל

לפי גילו, מצחו הגבוה מתחיל מתקמט ועיניו הבהירות מעמיקות.

לשנים אחדות נעלם אבינועם. אך בגמר המלחמה הופיע פתאום. למרחקים נדד, לאוניברסיטה בקמבריג' וללונדון; שם למד וחקר את שפות המזרח. עתה שב אל תוך ירושלים שלו לשרת את הצבור העברי, אותם הפנים הרחבים, הגלויים, אך המצח נדמה עוד הגביה, אותו הבטוי של נחת־רוח ועדינות. אך ארשת האצילות עוד העמיקה, כאילו הסתירה שפע כוחות מבפנים. אבינועם התמסר בכל חום לבו לפעולותיו בשדה החינוך, בשדה המחקר של הספרות והלשון; מנבכי הדורות, מהתרבויות הנשכחות שאב מקורות, תירגם מאשורית לעברית. ובשעת החרום לא מנע את עצמו מתפקידים צבוריים אחרים — אשתקד כל הקיץ, כקצין מגוים, שקד וטרח בעניני הבטחון.

בפינתנו הקטנה, במזרחה של ירושלים, בחנה אשר מחוץ לתחומי העיר, היה מופיע לא פעם בשעות היום והליל, כשהוא חרד לבטחון, לסכנה הצפויה. ותמיד מתוך אותה הפשטות האצילה.

ותמיד תמהתי על המזיגה הזו הנפלאה של סגולות נפשו. אין זאת כי אם שאב מבתי האבות, ירושת המקורות מ„שני ענפי" הגזע העברי, האשכנזי והספרדי. אמש לאחר הסתלקותו הלכנו מבית החולים לבית אבא שלו, בית ר' דוד ילין. הורגלתי לבקר בבית הזה מימים לרגל מסיבות וכינוסים. אך הכינוס הזה, הפעם... והבית אבל והשתיקה אבלה וכבדה. האב בראש, כולו צער ויגון, והאם — מה היה לה? מתוך הצער כאילו התנערה, כה רב הדמיון בינה ובין בנה. וכל הלוכה ודבורה בנחת. ברגעיה האיומים האלה, כדבורו של אבינועם. מוסיפים האנשים לבוא ומראיהם כמביישים, נכנסים בלא אמירת שלום — והיא, האם, כאילו עוד לא השיגה את כל עומק אסונה. מאורח לאורח, היא כה רגילה לקבלת פני אורחים בביתה, רק שלות נפשה נסתלקה.

ישב אבינועם ותיכן בנחת תכניות עם אביו להוציא מחדש את כתביהם של משוררינו מתקופת ספרד. אבינועם — בן הזקונים, והוא הממשיך את הקו של אביו בחנוך, במחקר, בספרות העברית.

בשעה מאוחרת עזבנו את בית ילין. ליל ירושלים צונן. כה שקופים השמים, כה בהירים הכוכבים. נדמה איזה טוהר שפוך באויר מעל פני האדמה ועד לרקיע מלמעלה. ואנשים בחוצות מתהלכים כחוששים, כחושדים בעוברים ושבים. הסכנה נשקפת מכל עבר, מכל פינה אורבת.

יחד עם אבל אבינועם — אם כי ממין אחר — מרתיח עוד אבל כבד את הדם, צורב את הלב. האמנם פגע גם הנגע בנו? האמנם חדר אותו ההרס של יחסי הפקר לחיים ובא אל תוכנו?

— אנו נוסיף לעמוד ולהתגונן, לא נרתע מכל התקפה. אך מה לזה הרגש של הנקם הסתמי, הבלתי אחראי, ולעמדתנו אנו, עמדת המשמר של ההגנה?

י"ט חשון תרצ"ח

רחל ינאית